

PAPÍROVÁ VYSTŘIHOVÁNKA 1:150

LITOVICKÁ TVRZ

Sestavila: Alena Kučerová

Spolupráce: Jiří Kučera

Hostivice, prosinec 2009

Návod k sestavení vystřihovánky

Ke slepení vystřihovánky litovické tvrze budete potřebovat velké a malé nůžky, pravítko (na rýhování ohybů), lepidlo (nejlépe Kanagom nebo Herkules) a párátko nebo špejli pro nanášení lepidla.

Způsob zpracování tvrze je obdobný jako u vystřihovánek z časopisu ABC. Plná čára zakončená trojúhelníkem značí ohyb, který budete nařezávat z líce papíru a ohýbat tiskem od sebe. Čerchovanou čáru budete rýhovat z rubu a díl se ohýbá tiskem k sobě. Přerušovaná tenká čára ohraničuje plochu, na kterou se bude lepit jiný díl. Na zálepce je uvedeno číslo dílu, na který se lepí. Pokud je na zálepce tečka, lepí se na jiné místo stejného dílu. Pro lepší orientaci správného umístění dílů jsou připojeny dvě návodné kresby s čísly dílů.

Při tisku z formátu PDF je třeba zachovat originální rozměry (měřítko žádné nebo 100 %). Vystřihovánka byla ověřena slepením na čtvrtce.

Na velkých dílech nejsou vybarvena okna a dveře, které je možné nalepit prostorově. Otvory dveří a většiny oken vystřihneme a zespodu podlepíme nečíslovanými díly. Klasicistní okna, která mají nakreslené jednotlivé okenní tabulky, nalepíte na hlavní díl z líce bez vystřihování otvoru. Okénka s lomenými oblouky jsou malá, proto se s jejich vystřihováním nepočítá. Pokud si na prostorové nalepení oken a dveří netroufáte, stačí nevybarvené plochy v hlavních dílech vybarvit podle nepoužitých dílů.

Vlastní stavbu začnete slepením stěn (díly 1, 2, 3 a 4). Na díle 1 před vystřihováním přenesete na rubovou stranu osu A-A, na kterou přilepíte díl 4. Na přesah se lepí zeď rizalitu (svislé vystupující části stavby). Slepené obvodové stěny necháte zaschnout tak, aby se nezkroutily.

Pokračujete střechou. Slepíte komíny (díly 20 a 21) a po zaschnutí je vlepíte do vystřihovaných otvorů ve střeše 5. Přesahy na střechách se poté ohnou a přilepí zespodu tak, aby po přilepení střechy ke stěnám nebyly vidět spodní bílé části. Pak slepíte střechu dohromady (díly 5, 6 a 7). Střecha není symetrická, proto je třeba dávat pozor na správné určení střech 6 a 7.

Dále zpracujete jižní rizalit (díly 8, 9 a 10). Díl 8 je třeba prohnout protažením přes hranu stolu ještě před ohnutím zálepek. K vytvarování dílu 8 slouží tři pomocné díly 9. Ty nalepíte zevnitř nejlépe do světlejších pruhů omítky. K hotovému rizalitu přilepíte střechu 10, a po zaschnutí celek přilepíte na díl 2.

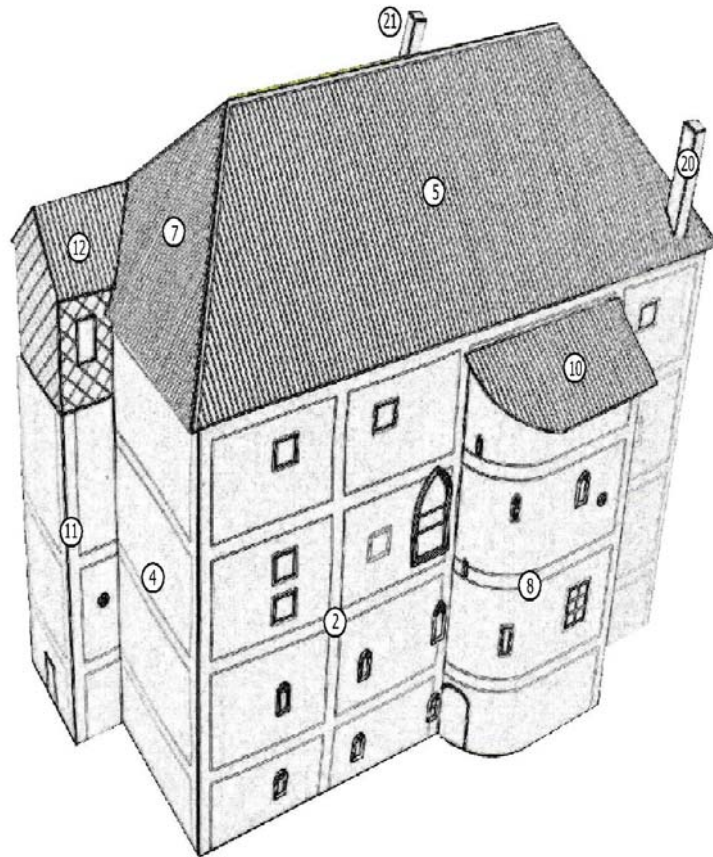
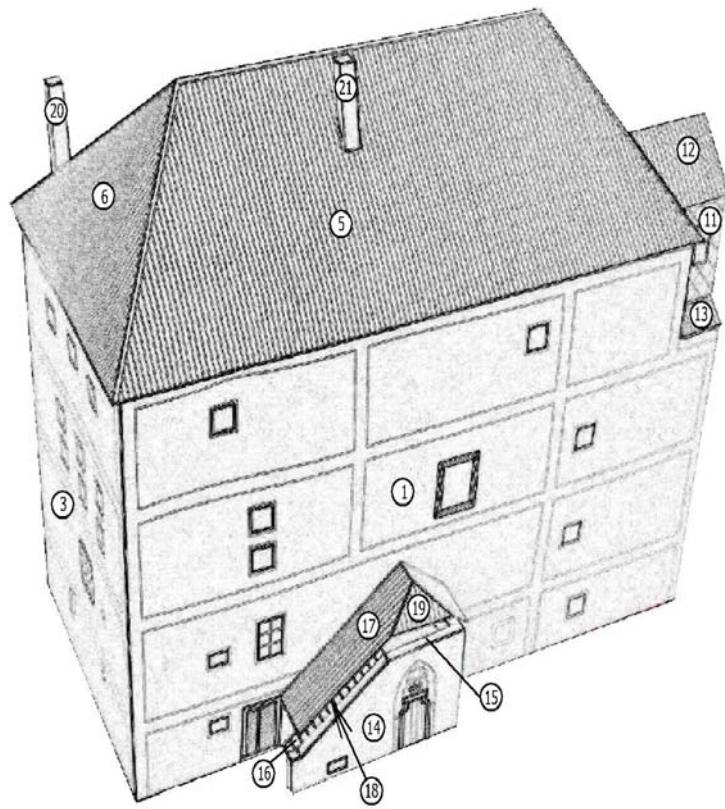
Západní rizalit tvoří díly 1, 11, 12 a 13. Nejprve k dílu 11 přilepíte stříšku 13 k odskoku stěny rizalitu. Pak se díl 11 přilepí do vyznačené části dílu 4 a k dílu 1. Střechu 12 si zatím necháte, přilepí se až po hlavní střeše.

Nyní můžete přilepit střechu (díly 5, 6 a 7) na stěny (díly 1, 2, 3 a 4). Po zaschnutí nalepíte na díly 4 a 11 střechu rizalitu (díl 12).

Zbývá vám vstupní schodiště se stříškou (díly 14 až 19). Začněte díly 14 a 15. Tvoří odsazenou zeď vstupního portálu. Po jejich slepení se k nim vytvaruje díl 16. Stříšku slepíte z dílů 17, 18 a 19 – ke slepenému dílu 19 přilepíte díl 17 a poté doplníte zespodu díl 18. Na hlavní stavbu (díl 1) nejprve přilepíte stříšku (díl 18) a poté vstupní schodiště (díly 14 až 16).

Stříšku nad vchodem do tvrze podpírají tři dřevěné sloupky. Vyrobite je ze zápalek nebo obroušené špejle obarvené nahnědo, jejichž délku odměříte na svém modelu. Umístění naznačují drobné křížky na dílu 15.

Tím je stavba litovické tvrze hotová. Věříme, že se vám povedla.

Stručná historie litovické tvrze

První písemná zmínka o Litovicích pochází z roku 1266, kdy byl jedním ze svědků při jednání o majetkové smlouvě Řehník z Litovic. Řehník byl významným šlechticem a stavěl ve vsi Dražice na Mladoboleslavsku hrad, po němž byl jeho rod později nazýván.

Kamennou tvrz vybudoval Řehníkův syn Jan IV. z Dražic, který se stal posledním pražským biskupem (jeho následovník Arnošt z Pardubic byl již arcibiskupem). Za jedenáct let pobytu v jižní Francii se seznámil s vyspělou francouzskou gotickou kulturou. Po svém návratu do Čech začal s rozsáhlou stavební činností, k níž pozval i jihofrancouzské mistry. Nechal postavit most přes Labe a klášter v biskupském městě Roudnici, přestavěl rodový hrad Dražice a po roce 1330 vystavěl kamennou Litovickou tvrz. Je jednou z mála tvrzí, které si zachovaly původní gotický vzhled i stavební dispozici. Vyspělou gotiku poznáme na tvarech a členění oken i na výzdobě reprezentační místnosti. Jan IV. z Dražic zemřel ve věku 93 let.

Roku 1391 tvrz vlastnili páni z Jenštejna, synovci arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi. Brzy se zadlužili a tvrz prodali místopurkrabímu Pražského hradu Zachaři ze Svinař. V době držení tvrze pány ze Svinař došlo k větší opravě poté, co tvrz od druhého patra vyhořela.

Později vlastnil Litovice a další obce v okolí rod pánů ze Rtína. Po prodeji se tvrz stala majetkem měšťanského rodu Prunarů, který ji vlastnil až do třicetileté války. Za Prunarů došlo k další přestavbě. Tvrz zdělila Kateřina Prunarová, rozená Zákostelecká. Ta se znovu provdala za Jana Kutnauera ze Sonnensteinu, který se aktivně podílel na stavovském povstání a byl jedním z 27 českých pánů popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí. Protože její třetí manžel Jan Vodňanský ani Kateřina nebyli ochotni přestoupit na katolickou víru, odešli i s dětmi z Čech.

Zanedlouho Litovice získali Žďárští ze Žďáru, kteří již vlastnili i Hostivici, Břve a Jeneček. Tvrz museli opravit, protože v důsledku předchozích majetkových přesunů byla v havarijním stavu. Tento rod přeměnil později tvrz v sýpku.

Rod Dražických

Rod z Jenštejna

Rod ze Svinař

Chrtové ze Rtína

Kutnauerové
ze Sonnensteinu

Žďárští ze Žďáru

Od roku 1702 patřily Litovice Karlu Jáchymu, hraběti z Bredy. Postupně dokázal skoupit celé okolí a vytvořil tak tachlovického panství, které zahrnovalo na 30 vesnic. Toto panství roku 1732 koupila Anna Marie Františka, velkovévodkyně Toskánská z rodu saskolauenburských. Byla posedlá stavební činností, významně proměnila hostivické náměstí řadou novostaveb a přestaveb, ale do historie litovické tvrze významněji nezasáhla.

V druhé polovině 18. století převzal panství její syn, bavorský vévoda Karel August. Před polovinou 19. století se panství díky příbuzenským vztahům dostalo do soukromého majetku císařské rodiny. Po zrušení poddanství zůstal litovický dvůr s tvrzí v císařském majetku až do roku 1919, kdy byl zestátněn.

Po polovině 19. století byla východní část přízemí a prvního patra tvrze upravena na klasicistní byty a zbytek sloužil nadále jako sýpka. Zejména ve druhé polovině 20. století byla zanedbána údržba. Nyní je tvrz nevyužitá, probíhá zde dlouhodobý stavebně-historický průzkum. Současný majitel, společnost Litos, zajišťuje její nejnutnější opravy a chystá nové využití.